

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska

SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Z. sp. z o.o. w Z.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
z udziałem zainteresowanej E. N.
o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 lutego 2014 r.,
zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 października 2013 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 października 2013 r., Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy – Z. Spółka z o.o. od wyroku tego Sądu z dnia 26 kwietnia 2013 r., którym oddalono apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w E. z dnia 14 sierpnia 2012 r., w sprawie o składki, z udziałem zainteresowanej E. N.

Wnioskodawca oznaczył wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 10.364,13 zł. Zarządzeniem z dnia 25 września 2013 r., pełnomocnik wnioskodawcy został zobowiązany do uzupełnienia braków skargi kasacyjnej poprzez podanie różnicy w wysokości podstawy składek pomiędzy składką

uiszczoną a ustaloną w zaskarżonej decyzji w stosunku do zainteresowanej E. N. Pismem z dnia 1 października 2013 r., pełnomocnik skarżącego wskazał, że „zobowiązanie Sądu, zdaje się zmierzać do nałożenia (po raz wtóry) obowiązku wskazania matematycznego sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia, co nie jest brakiem formalnym skargi kasacyjnej. Obowiązek wskazywania różnic i innych matematycznych wyliczeń nie jest elementem formalnym skargi kasacyjnej. Nie wynika z przepisów prawa”.

W zaskarżonym postanowieniu, Sąd Apelacyjny wskazał, że stosownie do treści art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Mając na uwadze, że przedmiotowa sprawa jest jedną z wielu o analogicznym stanie faktycznym i prawnym, które połączono do wspólnego rozpoznania, Sąd stwierdził, powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2012 r., II UK 312/11 (niepublikowany), że w sprawie o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wartość przedmiotu zaskarżenia należy liczyć odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika. Ponadto, jeśli istotą sporu jest wysokość należnych składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, wartość przedmiotu sporu, a co za tym idzie wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między wysokością składek zapłaconych przez odwołującego się, a wysokością składek wyliczoną przez organ rentowy w zaskarżonych decyzjach (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2009 r., II UZ 12/09, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 301). Z kolei wartość przedmiotu zaskarżenia, obliczona jako różnica wysokości pomiędzy składką uiszczonej przez płatnika a ustaloną w zaskarżonej decyzji przez organ rentowy, w stosunku do zainteresowanej E. N., nie przekraczała 10.000 zł. Mając to na względzie, Sąd Apelacyjny na mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c., odrzucił skargę kasacyjną.

W zażaleniu na to postanowienie, pełnomocnik wnioskodawcy zarzucił naruszenie art. 25 k.p.c. poprzez pominięcie i oznaczenie wartości przedmiotu sporu bez podstawy prawnej, tj. bez przeprowadzenia sprawdzenia wartości przedmiotu sporu i wydania w tym przedmiocie stosownych decyzji procesowych, a

ponadto z pominięciem faktu, iż organ nie kwestionował wartości przedmiotu sporu na żadnym z etapów postępowania; art. 212 k.p.c. poprzez swobodne ustalenie okoliczności spornych w niniejszym postępowaniu z pominięciem stanowiska strony skarżącej, która od dnia wniesienia odwołania i nadal zakresem zaskarżenia obejmowała całą decyzję ZUS, czyniąc treści tam zawarte spornymi; art. 378 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. poprzez pominięcie zakresu zaskarżenia wyrażonego zarówno w odwołaniu od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jak i apelacji od wyroku Sądu Okręgowego, który to obejmował całość decyzji ZUS ustalającej składki na ubezpieczenie społeczne w stosunku do zainteresowanego ubezpieczonego; art. 6 konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r. poprzez ograniczaniu stronie prawa do Sądu polegającym na wprowadzaniu nie przewidzianych prawem wymogów do wniesienia środka zaskarżenia. Żalący się wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia z uwagi na to, że zażalenie jest oczywiście uzasadnione, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione, bowiem podniesione w nim zarzuty nie są trafne.

W sprawie o zaliczenie do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne wartości bonów towarowych wydanych pracownikowi przez pracodawcę – płatnika składek, dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia, którą należy liczyć odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika (por. wyrok z dnia 26 czerwca 2012 r., II UK 312/11, LEX nr 1235842 oraz postanowienie z dnia 7 kwietnia 2010 r. I UZ 8/10 – niepublikowane).

Stosownie do art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Przepis art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. nakłada na sąd drugiej

instancji oraz Sąd Najwyższy obowiązek dokonania kontroli dopuszczalności skargi jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia przysługującego poza tokiem instancji i weryfikacji wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398²¹ w związku z odpowiednio stosowanym art. 368 § 2 zdanie drugie k.p.c., odwołującym się do odpowiedniego stosowania wyłącznie art. 19-24 i art. 25 § 1 k.p.c.). Przepisy art. 25 i 26 k.p.c. mają na celu ustabilizowanie wartości przedmiotu sporu na potrzeby określenia właściwości rzeczowej sądu i wysokości należnych opłat sądowych. W postępowaniu kasacyjnym taka potrzeba już nie występuje, ważne jest natomiast by rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy podlegały jedynie te skargi kasacyjne, których dopuszczalność przewidują przepisy procesowe, a nie te, w których niewłaściwie została określona wartość przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia apelacją. W konsekwencji brak sprawdzenia wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia podanej w apelacji nie eliminuje możliwości weryfikacji prawidłowości podanej wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej. Wartość przedmiotu zaskarżenia określona przez wnoszącego skargę z naruszeniem reguł wynikających z art. 19-24 k.p.c. nie jest wiążąca dla oceny dopuszczalności skargi i podlega sprawdzeniu zarówno przez sąd drugiej instancji jak i Sąd Najwyższy na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. (por. także postanowienia z dnia 6 stycznia 2010 r., I UK 289/09, LEX nr 577827; z dnia 2 lutego 2011 r., II CZ 197/10, LEX nr 738550 i z dnia 18 stycznia 2012 r., II PZ 38/11, LEX nr 1130381 oraz przytoczone w nich orzeczenia).

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot sporu wyznaczany jest w pierwszej kolejności przedmiotem decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych, od której wniesiono odwołanie do sądu, a w drugim rzędzie przedmiotem postępowania sądowego, określonego zakresem odwołania od decyzji organu rentowego do sądu (por. postanowienie z dnia 23 listopada 2007 r., II UZ 30/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 54 i przywołane w nim orzecznictwo). Jak już wyżej wskazano, orzecznictwo Sądu Najwyższego przyjmuje, iż wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie o wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne równa jest różnicy pomiędzy wysokością składki wskazywaną (zapłaconą) przez odwołującego się i składką należną, ustaloną w zaskarżonej decyzji za sporny

okres (por. postanowienia z dnia 17 kwietnia 2009 r., II UZ 12/09, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 301; z dnia 26 stycznia 2011 r., II UK 190/10, LEX nr 786391; z dnia 7 kwietnia 2010 r., I UZ 8/10, niepublikowane i z dnia 24 maja 2012 r., II UZ 16/12, LEX nr 1222163). Niemniej jednak poglądy te odnoszą się do sytuacji, gdy sama podstawa wymiaru składek nie jest sporna lub gdy podstawa ta co prawda jest sporna w odniesieniu do jakiegoś jej składnika (składników) lub jego wysokości, ale istotą sporu jest wysokość składek wymierzonych od ustalonej przez organ rentowy podstawy ich wymiaru. W takim przypadku wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między wysokością składek zapłaconych a wysokością składek naliczonych przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji.

W niniejszej sprawie organ rentowy zaskarżoną decyzją dokonał ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne E. N. za sporne okresy, uwzględniając w tej podstawie bony pieniężne finansowane ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, wypłacone zainteresowanej w grudniu 2007 r. w kwocie 100 zł, w grudniu 2010 r. w kwocie 150 zł. W decyzji organu za sporne okresy pozwany określił podstawy wymiaru składek w spornych okresach w kwocie 1.116,33 zł za ubezpieczenia emerytalne i rentowe za grudzień 2007 r., natomiast za grudzień 2010 r. w kwocie 1.572,44 zł.

Przedmiotem sporu w sprawie nie była w związku z tym cała kwota podstawy wymiaru składek za sporny okres, ale różnica między zadeklarowaną przez płatnika podstawą wymiaru składek a należną według organu rentowego, czyli po doliczeniu bonów pieniężnych (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2012 r., II UK 312/11, LEX nr 1235842).

Oznacza to, że zaskarżone postanowienie odpowiada prawu, gdyż wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych (por. także postanowienia z dnia 7 i 8 listopada 2013 r., II UZ 59/13 oraz II UZ 61/13).

Z powyższych względów postanowiono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

